

ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา
สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

The Relationship Between Organizational Culture and the Professional Learning
Community in Educational Institutions under KhonKaen Vocational Education

เจษฎาภรณ์ สีสุริยา¹, จิรวัดน์ วรณโรจน์²
Jessadaphorn Seesuriya¹, Jirawat Waroonroj²
ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2562
Email : phorndasajes2019@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)ศึกษาวัฒนธรรมองค์การในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น 2)ศึกษาการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น 3)ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารและครูผู้สอนจำนวน 270 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายโดยวิธีของเพียร์สัน

---

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

¹ Graduate Students Majoring Educational Administration, Northeastern University, Thailand.

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

² Lecturers to Graduate Curriculum, Department of Education Administration, Northeastern University, Thailand.

*ได้รับบทความ: 28 พฤศจิกายน 2562; แก้ไขบทความ: 26 ธันวาคม 2562; ตอรับ
การตีพิมพ์: 6 มกราคม 2563

Received: November 28, 2019; Revised: December 26, 2019; Accepted:
January 6, 2020

ผลการวิจัยพบว่า 1) วัฒนธรรมองค์การในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านความมุ่งประสงค์ของสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านความรู้สึกร่วมเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ ส่วนด้านที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุดคือด้านความไว้วางใจ 2) การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม รองลงมาคือ ด้านแบ่งปันประสบการณ์ ส่วนด้านที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด คือด้านร่วมกันเรียนรู้สู่การปฏิบัติ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทิศทางบวก และมีความสัมพันธ์กันในระดับมาก

คำสำคัญ : 1. วัฒนธรรมองค์การ 2. การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 3. อาชีวศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study organizational culture in educational institutions under KhonKaen vocational education, 2) study the professional learning community in educational institutions under KhonKaen vocational education and 3) to study the relationship between organizational culture and the professional learning community in educational institutions under KhonKaen vocational education. The sample group consisted of administrators and teachers with the total number of 270. The research tool for data collection was a 5-level rating scale questionnaire. The statistics used in data analysis comprised percentage, mean, standard deviation and Pearson's Simple Correlation.

The research results were as follows: 1) The organizational culture in educational institutions under KhonKaen vocational education was rated at a high level. When considering in each aspect, it was found that the aspect with the highest practice was purpose of school, followed by feeling a part of organization, while the aspect with the lowest practice was trust. 2) Professional learning community in educational institutions under KhonKaen vocational education in overall was rated at a high level. When considering in each aspect, it was found that the aspect with the highest practice was value and shared vision, followed by shared experience, while

the aspect with the lowest practice was collective learning and application of learning to practice. 3)The relationship between organizational culture and professional learning community in educational institutions under KhonKaen vocational education in overall was found in positive relation and at a high level with the statistically significant level of 0.01.

Keywords : 1. Organizational Culture 2. Professional Learning Community 3. Vocational Education

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

“อาชีวะสร้างชาติ” เป็นแนวคิดสำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในการพัฒนาการจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานสากล ดังที่แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่ได้กำหนดไว้ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน (ราชกิจจานุเบกษา, 2551 : 3) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในฐานะเป็นผู้นำในการจัดการศึกษาในสายอาชีพ จึงเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยจัดการศึกษาสายอาชีพให้หลากหลาย เพียงพอต่อความต้องการของตลาดแรงงาน รวมทั้งพัฒนาการศึกษาให้มีมาตรฐานสอดคล้องกับยุคไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งจะต้องพัฒนาทั้งด้านความรู้ ทักษะด้านฝีมือ ทักษะการจัดการ รวมทั้งพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่นทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ซึ่งจะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560 – 2579 ที่ว่า “ผู้สำเร็จการอาชีวศึกษา และฝึกอบรมวิชาชีพ มีคุณธรรม คุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ” (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2560 : 1) นอกจากการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีระบบ มีความต่อเนื่อง จึงได้นำหลักการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) มาใช้ในการพัฒนาครู เพราะครูเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคุณภาพทางการศึกษา ซึ่งแนวคิดของกระบวนการ PLC คือ การนำคนมาอยู่ร่วมกัน เกิดการเรียนรู้ และแบ่งปันความรู้กันระหว่างสมาชิกจนกระทั่งเกิดการสะท้อนความคิดในด้านต่างๆ ที่จะเป็นแนวทางการพัฒนา(สำนักงานคณะกรรมการ

การอาชีวศึกษา, 2560 : ก) ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อมีวัฒนธรรมองค์การที่เข้มแข็ง (Schein, 2010 : 13)

วัฒนธรรมองค์การเป็นระบบที่ก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในแนวทางปฏิบัติ หรือในการดำเนินงานขององค์การ (Robbins, 2001 : 510-511) และวัฒนธรรมองค์การเป็นวิถีชีวิตของกลุ่มคนในองค์การหนึ่งๆ ที่ประพฤติปฏิบัติกันอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นลักษณะเฉพาะของกลุ่มคนนั้นๆ และเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้องค์การดำเนินได้อย่างราบรื่นและยั่งยืน (เทียนชัย ไชยเศรษฐ, 2552 : 7) โดยองค์ประกอบของวัฒนธรรมองค์การที่สำคัญ คือ ความมุ่งมั่นประสงค์ขององค์การการเสริมพลังการตัดสินใจความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์การความไว้วางใจความมีคุณภาพการได้รับการยอมรับความเอื้ออาทรความซื่อสัตย์สุจริตความหลากหลายของบุคลากร (Patterson & Parker, 1986 : 6-51) จากเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาการจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาที่กำหนดไว้นั้น ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะสามารถดำเนินไปเพื่อบรรลุเป้าหมายได้นั้น ต้องอาศัยพลังความร่วมมือกันอย่างเข้มแข็ง และร่วมแรงร่วมใจกันของบุคลากรในองค์การ ซึ่งก็คือการที่องค์การมีวัฒนธรรมองค์การของตนเองในทางที่ดี มีรูปแบบการทำงาน และค่านิยมที่เน้นความร่วมมือร่วมใจกัน มีการทำงานเป็นทีม มุ่งเน้นให้เกิดคุณภาพมาตรฐาน ซึ่งวัฒนธรรมองค์การดังกล่าวย่อมทำให้องค์การดำเนินไปได้อย่างราบรื่นหรือประสบความสำเร็จก้าวหน้า เมื่อองค์การมีวัฒนธรรมที่ชัดเจน และบุคลากรมีจิตสำนึกตรงกัน มีเป้าหมายร่วมกัน และมีแนวทางในการปฏิบัติงานที่มีทิศทางเดียวกัน ย่อมทำให้ปัญหาหรือกระบวนการตัดสินใจดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน ปัญหาหรือความขัดแย้งย่อมมีน้อย หรือสามารถแก้ไขปัญหาได้ภายในเวลาที่รวดเร็ว (เพ็ชรี รูปะวิเชตร, 2554 : 27) ดังนั้น วัฒนธรรมองค์การที่ดีจึงเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จขององค์การต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่จะส่งเสริมให้สถานศึกษาเป็นชุมชนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จได้นั้น จึงจำเป็นต้องใช้วัฒนธรรมองค์การเป็นเครื่องมือสำคัญ (Cameron, 2008 : 430)

อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาภายใต้นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยยึดหลักในการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ซึ่งมาตรฐานที่ 3 คือการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2561 : 6) มุ่งเน้นส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู เพื่อพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ จากการทำงานในรอบปีที่ผ่านมา ได้พบอุปสรรคในการบริหารจัดการสถานศึกษาหลายอย่าง อาทิ สถานศึกษาส่วนหนึ่งขาด สื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ครูขาดทักษะในการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย (ณัฐสิฏ รัชเกียรติวงศ์, 2559 : 10-12) ดังนั้น หากผู้บริหารมีการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์การเพื่อเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ก็จะส่งผลต่อครูทำให้ครูมีการพัฒนาตนเอง พัฒนาสื่อการสอน

พัฒนาทักษะให้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2560 : 63)

จากความสำคัญของวัฒนธรรมองค์การ และการมุ่งเน้นให้เกิดความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ซึ่งสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการบริหารเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมในองค์การที่มีประสิทธิภาพ และสามารถขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เข้มแข็งต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาวัฒนธรรมองค์การในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น
- 2.2 เพื่อศึกษาการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น
- 2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 3.1 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษาให้เข้มแข็งสู่การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ยั่งยืนต่อไป
- 3.2 เพื่อเป็นสารสนเทศสำหรับผู้บริหารในการกำหนดแนวทางพัฒนาและยกระดับสถานศึกษาสู่การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู ในสถานศึกษาของรัฐ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำนวน 11 แห่ง ประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 53 คน และครู จำนวน 854 คน รวมทั้งสิ้น 907 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครู ในสถานศึกษาของรัฐ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 270 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรม

องค์การในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นตามกรอบแนวความคิดของ Patterson & Parker ซึ่งประกอบด้วย 1)ความมุ่งประสงค์ของสถานศึกษา 2)การมอบอำนาจ 3)การตัดสินใจ 4)ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ 5)ความไว้วางใจ 6)ความมีคุณภาพ 7)การยอมรับ 8)ความเอื้ออาทร 9)ความซื่อสัตย์สุจริต 10)ความหลากหลายของบุคลากร มีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert และ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นตามกรอบแนวความคิดของ Hord, S. M. ประกอบด้วย 1)ภาวะผู้นำแบบรวมหมู่ 2)ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม 3)ร่วมกันเรียนรู้สู่การปฏิบัติ 4) สภาพแวดล้อมที่เอื้อหนุน 5) แบ่งปันประสบการณ์ แบบสอบถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวความคิดของ Likert สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายโดยวิธีของเพียร์สัน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาวัฒนธรรมองค์การในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านความมุ่งประสงค์ของสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์การส่วนด้านที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุดคือด้านความไว้วางใจ

5.2 ผลการศึกษาการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมรองลงมาคือ ด้านแบ่งปันประสบการณ์ส่วนด้านที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด คือด้านร่วมกันเรียนรู้สู่การปฏิบัติ

6.3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทิศทางบวก และมีความสัมพันธ์กันในระดับมาก เมื่อพิจารณาตัวแปรวัฒนธรรมองค์การในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ในแต่ละด้านกับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ ด้านความหลากหลายของบุคลากรกับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านความเอื้ออาทรกับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุดคือ ด้านการมอบอำนาจกับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น มี

ความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งทุกค่ามีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 วัฒนธรรมองค์การในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านความมุ่งประสงค์ของสถานศึกษาทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับนโยบายการปฏิบัติเดียวกันจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทำให้ผู้บริหารได้นำแนวนโยบายการปฏิบัติมาร่วมกันบุคลากรในสถานศึกษาในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รวมทั้งผู้บริหารได้ส่งเสริม กำกับ ติดตาม การดำเนินงานของบุคลากรให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ จึงส่งผลให้วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านความมุ่งประสงค์ของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุริวัลย์ แก้วไชยะ (2558 : 131-144) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเลยพบว่าวัฒนธรรมองค์การในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก คือ ความมุ่งประสงค์ขององค์การสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณศรี ศรีรุ่งเรือง (2554 : 118-120) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่าวัฒนธรรมองค์การโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก คือ ความมุ่งประสงค์ของโรงเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของอัญชลี ปรีชายศ (2554 : 80-82) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในกลุ่มบ่อทอง 1 อำเภอบ่อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการศึกษาวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก คือ ความมุ่งประสงค์ของโรงเรียน

6.2 การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ทั้งนี้เนื่องมาจาก สถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาภายใต้นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ยึดหลักในการดำเนินงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา โดยมาตรฐานที่ 3 คือการสร้างสังคมแห่งการ

เรียนรู้ จึงทำให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดค่านิยมและวิสัยทัศน์ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการต่างๆ ของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จึงส่งผลให้การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม อยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปวีณา เจริญภูมิ (2559 : 55-62) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมี 2 ด้าน คือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม และด้านการเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์ใช้ความรู้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยะมาศ วงศ์แสน (2560 : 130-138) ได้ศึกษาวัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรก คือ ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุลลีย์ ศรีษะโคตร (2557 : 89-90) ได้ศึกษาบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม

7.3 ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทิศทางบวก และมีความสัมพันธ์กันในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นมีวัฒนธรรมความเป็นอยู่แบบพี่น้อง พี่พาทอาศัยซึ่งกันและกัน เพราะมีหลายกิจกรรมหรือหลายโครงการที่ผู้บริหารและครูผู้สอนต้องร่วมกันดำเนินการ เช่น ศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน กิจกรรมอาชีวอาสา หรือการดำเนินงานของฝ่ายต่างๆ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในระหว่างทำงานบ่อยครั้งมีการแบ่งปันข้อมูลในการทำงาน และผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสนำมาร่วมกันในการทำงาน ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาพร้อมที่จะร่วมแรงร่วมใจนำพาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าประสงค์ที่วางไว้ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปวีณา เจริญภูมิ (2559 : 55-62) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นพรัตน์ แบบกัน (2560 : 103) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนบางบ่อ วิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงสุดกับองค์การแห่งการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 จากการศึกษาวัฒนธรรมองค์การในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น สถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการสร้างความไว้วางใจ โดยสนับสนุนการสร้างวัฒนธรรมองค์การให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกันและควรให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานตามความต้องการและความสามารถของตนเอง

7.1.2 จากการศึกษาการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น สถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมให้บุคลากรได้มีโอกาสร่วมกันเรียนรู้สู่การปฏิบัติ โดยมีการแบ่งปันข้อมูลสารสนเทศร่วมกัน สนับสนุนให้ครูผู้สอนได้ร่วมสังเกตการสอนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันแบบ

7.1.3 จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น สถานศึกษาควรให้ความสำคัญและตระหนักถึงความหลากหลายของบุคลากร เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความหลากหลายของบุคลากรต่อการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมความไว้วางใจ เพื่อพัฒนาวัฒนธรรมองค์การในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

7.2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาร่วมกันเรียนรู้สู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

7.2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความหลากหลายของบุคลากรกับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

7.2.4 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

8. เอกสารอ้างอิง

- จุลลี ศรีชะโคตร. (2557). **บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณัฐสิฏี รัชเกียรติวงศ์. (2559). **การปฏิรูปอาชีวศึกษาของประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย TDRI.
- เทียนชัย ไชยเศรษฐ. (2552). **ค่านิยมคืออะไรและสำคัญอย่างไร**. Spirit บ้านเรา. 25(475). 8-13.

- นพรัตน์ แบบกัน. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนบางป่อวิทยาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. งานนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปวีณา เจริญภูมิ. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา : มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 11(4). 55-62.
- ปิยะมาศ วงศ์แสน. (2560). วัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. 11(1) 130-138.
- เพ็ชรี รุประวิเชตร์. (2554). การเรียนรู้ลักษณะการจัดการ : การจัดการข้ามวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : ดวงกลมพับลิชชิง.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2551). พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551. เล่ม 125 ตอนที่ 43ก ราชกิจจานุเบกษา 5 มีนาคม 2551.
- วิจารณ์ พานิช. (2559). **บันเทิงชีวิตครูสู่ชุมชนการเรียนรู้**. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2560). รายงานประจำปี 2560. กรุงเทพมหานคร : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2560). **แนวทางการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ(Professional Learning Community : PLC) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2560). **แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579**. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2560). **รายงานประจำปี 2560**. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุพัฒน์ศรี ศรีรุ่งเรือง. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. งานนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุริวัลย์ แก้วไชยะ. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเลย. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. 9(1). 131-144.

อัญชลี ปรีชายศ. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในกลุ่มบ่อทอง 1 อำเภอบ่อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. งานนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยบูรพา.

Cameron, K. (2008). **A process for changing organization culture.** In *Handbook of organization development.* Los Angeles : Sage.

Patterson. J. L. & Parker, J. V. (1986). **Productive school system for a nonrational world.** Alexandria. VA : Association for Supervision and Curriculum Development.

Robbins and DeCenzo. (2001). **Fundamentals of Management Essential Concept and Applica.** 4th ed. Upper Saddle River. N. J : Pearson.

Schein, E. H. (2010). **Organization culture and leadership.** 4th ed. San Francisco, CA : Wiley.

9. คำขอบคุณ

การวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีก็เพราะได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ คือ ดร.จิรวัดน์ วรณโรจน์ ที่ได้ให้คำแนะนำ รวมทั้งข้อเสนอแนะอื่นๆ จนกระทั่งการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ทั้ง 11 แห่ง ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลและงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยกำลังใจจากมารดา และครอบครัวสีสุริยา ที่คอยให้กำลังใจ และให้การดูแลช่วยเหลือในทุกๆ เรื่องด้วยดีตลอดมาคุณประโยชน์ใดๆ อันเกิดจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อบูชาพระคุณบิดา มารดา บุรพาคณาจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ให้โอกาสแก่ผู้วิจัยได้ภาคภูมิใจในความสำเร็จในชีวิตและหน้าที่การงาน ขอระลึกถึงและขอบคุณเป็นอย่างยิ่งไว้ในโอกาสนี้ด้วย